

Løypeobjekter, postbeskrivelser, varianter

Arbeidsfiler til kurset kan lastes ned herfra:

https://www.kartarkiv.no/kurs/

(merk med www)

Norske maler rammer og garnityr:

https://kartarkiv.no/

(merk uten www)

Heftet er åpent for utskrift, og du kan fritt bruke innholdet til eget materiale, forutsatt at opphav nevnes i ditt materiale. Opphav skal da nevnes slik: "Kilde: Konkylie Data" for hvert bilde eller utdrag.

Skulle du komme over feil i heftet eller filene som hører til, er vi svært takknemlige om du melder fra om disse til ida@konkylie.no. Takk!

Noen symboler i heftet:

- 💋 Tegneverktøy
- ≺ Redigeringsverktøy
- ~ Linjeobjekt
- Flateobjekt
- ▲ Punktobjekt
- 🖮 Raster

Hurtigtast (på tastatur)

Link / menyvalg Knapp (applikasjon) Kryssreferanse (i dokumentet)

I heftet finner du nyttige tips, samt varsler om farer eller ting som bør unngås.

Hyggelige tips og tricks

Informasjon og ekstra opplæring

Viktig info

Varsler om farer og ting som kan gå galt

Link til video på YouTube

Dette heftet er primært laget for Purple Pen versjon 3.3.0.

Menyvalgene er angitt for Norsk (bokmål). Dersom du vil bytte språk, velg **Fil > Programspråk**.

Det kan være enkelte tekststrenger som ikke er oversatt. Dette kan endres over tid.

Heftet er utarbeidet av: Ida Vår Kierulf Meyer, Konkylie Data AS © Norsk Orientering 2025

Innholdsoversikt

Hva	er Purple Pen?5
	Anskaffelse av Purple Pen5
Star	te Purple Pen5
Hva	er hva i Purple Pen6
Verl	ktøyknappene i Purple Pen7
Noe	n tastatursnarveier7
1.	Starte et nytt prosjekt9
	Poster til oppgavene
2.	Legge inn løypeelementer
3.	Sette sammen en løype14
4.	Endre rekkefølge på poster i en løype15
5.	Endre plassering av en post på kartet15
6.	Bytte kode for en eller flere poster
7.	Legge inn merket løype16
8.	Opprette klasser og legge inn stigning for løypa17
9.	Klippe ringer og streker
	Klippe en forbindelseslinje18
	Klippe en postring18
10.	Flytte et posttall
11.	Legge inn andre objekter på kartet19
12.	Angi målestokk for utskrift20
13.	IOF Postbeskrivelsessymboler21
14.	Plassering av postringen
15.	Postbeskrivelse
16.	Plassere postbeskrivelsen på kartet
17.	Tekst-postbeskrivelse
	Både tekst- og symbolbeskrivelse24
18.	Løse postbeskrivelser
19.	Løse postbeskrivelser til PDF25
20.	Lage PDF av løypene25
21.	Eksportere til OCAD

22.	Eksportere til bildefil	26
23.	Eksportere til XML	27
24.	Eksportere til GPX	27
25.	Vise alle poster	28
26.	Sammenlikne løyper	29
27.	Utskriftsområde	30
28.	Overtrykkseffekt og farge på løypetrykk	31
29.	Endre bakgrunnskartets framtoning	31
30.	Utskrift	31
31.	Pent kartutsnitt	32
32.	Oppsett for Tur-O	35
33.	Oppsett for Poengløp	36
34.	Gaflet løype	37
35.	Statistikker og rapporter	39
36.	Alternativ måte å lage utsnitt på (Open Orienteering Mapper)	40

Purple Pen

Hva er Purple Pen?

Purple Pen er et godt gratis løypetegneprogram, som kan være et alternativ dersom du føler deg begrenset av OCAD CS. Purple Pen er et løypetegneprogram og kan bare tegne løyper, ikke kart. Purple Pen er et såkalt open-source-program, dvs at det lages av entosiaster på dugnad.

Purple Pen er tilgjengelig på norsk!

Anskaffelse av Purple Pen

Programmet er gratis, og kan lastes ned fra http://purple-pen.org/.

Starte Purple Pen

Når du åpner Purple Pen angir du en rekke av de nødvendige innstillingene som en del av det å starte et nytt løypeleggerprosjekt. Du må derfor ha tenkt gjennom hva prosjektet (løpet) ditt skal hete, hvilket nummer postkodene dine begynner på, hvor fila skal ligge

osv. Det er selvsagt mulig å endre dette i etterkant.

Purple Pen gir rom for å bruke flere typer kartgrunnlag som bakgrunn. Du kan bruke bildefiler som JPG, GIF, TIF, BMP, PNG eller en OCAD-fil.

I dette heftet er læringen lagt opp som oppgaver. Da kan du utføre

Bruk hjulet på musen for å zoome i Purple Pen

oppgavene sammen med heftet og lære mens du jobber.

Hva er hva i Purple Pen

I Purple Pen blir aktiv løypeleggerelement rødt, og lilla når det er ferdig redigert. Aktivt menyvalg blir gult, og hvitt i ferdig tilstand.

Verktøyknappene i Purple Pen

🎅 Åpne et aller		ede eksisterende løypetegnerprosjekt				
	Et lite vindu åpr	nes for standard visning av filplassering. Velg ønsket fil.				
	Lagre					
K	Angre siste g	jøremål				
2	Gjenopprett	tidligere angret				
×	Slett valgt(e) element(er)					
▲ Leg	g til start	Legg til start				
O Leg	g til post	Legg til en post				
		Legg til mål				
Egg til beskrivelser		Legg til felt for postbeskrivelse				
🞜 Leg	gg til kartbytte 🝷	Legg til kartbytte				
& Leg	gg til variasjon	Legg til variasjon				
? Leg	q til spesielt symbol 👻	Legg til spesialsymbol				
t regg in spesiele symbol		Klikk på pila ned (til høyre) for å åpne menyen med spesialsymboler som kan legges inn på kartet. Dette kan være symbol for krysningspunkt, forbudt område, væskepost, førstehjelp, mm.				
1	Legg til bend					
	Brukes for å leg	ge inn knekkpunkt i en forbindelseslinje.				
	Klipp					
	Brukes for å leg	ukes for å legge inn et virtuelt mellomrom i en postring eller forbindelseslinje.				
	Panorer					
	For å flytte kart vises en hånd o	visningen opp, ned eller sideveis, klikk med HØYRE musetast. Da g du kan dra i kartet mens du holder tasten nede.				
		Zoom				
Zoom	:134%	Kartet kan zoomes på flere måter, enten med glidebryteren nederst til høyre i skjermbildet, eller ved å rulle med musehjulet.				

Noen tastatursnarveier

Ctrl + A	Legg til post
Ctrl + B	Legg til bend (knekkpunkt)
Ctrl + G	Klipp linje
Ctrl + O	Åpne
Ctrl + P	Skriv ut postbeskrivelser
Ctrl + S	Lagre

F2	Vis hele løypa
F3	Vis hele kartet
F4	Vis alle poster
Del	Slett
Ctrl + Z	Angre
Ctrl + Y	Gjør om angre

Å legge løyper - en rask introduksjon

Når vi jobber med løypefiler, jobber vi egentlig med to filer på en gang; løypefila og kartfila. Hvis kartfila slettes fra det stedet der den lå da den ble knyttet til løypefila, vil løypetegnerprogrammet ikke lenger kunne vise kartet som bakgrunn, og du vil høyst sannsynlig få en feilmelding om at kartfila er borte.

Å jobbe i en løypefil blir som å tegne på en glassplate, som ligger oppå kartet.

Bakgrunnsbildet (kartet) kan være ulike typer kartbilder, enten en OCAD-fil, eller en bildefil, som f.eks PDF, JPG, GIF, TIF, BMP, PNG eller en OCAD-fil.

Tips!

Når du tegner inn poster, zoom godt inn rundt området der du skal tegne posten. Gjerne slik at denne posten nesten fyller hele skjermbildet.

1. Starte et nytt prosjekt

I denne oppgaven trenger du kartfila «Kurskart.ocd».

A. For å starte på et nytt prosjekt i Purple Pen kan du enten

a) åpne programmet (hvis det er lukket), eller
b) velge Fil > Nytt arrangement (hvis programmet allerede kjører).

Hvis du åpner pgogrammet fra lukket tilstand (a), vil du få opp en dialog som spør deg om hva du vil gjøre.

Velg Lag et nytt arrangement. Trykk på OK for å fortsette og starte arrangementsveiviseren.

Hvis du allerede hadde PurplePlen åpent,

og valgte Fil > Nytt arrangement, vil PurplePlen ta deg videre til arrangementsveiviseren.

- **B.** Første steg på veien er å fortelle PurplePlen hva arrangementet ditt heter. Skriv inn f.eks "Kursløype" i tekstfeltet og trykk på Neste >.
- **C.** Deretter må du velge hvilket kart du skal ha som grunnlag. Dette kan være en OCAD-fil, eller et bilde (PDF, JPG, PNG, TIF, GIF).

Finn kartfilen du vil bruke, klikk på Åpne og deretter Neste > for å gå videre.

Oppr	ett nytt arrangement	×
1	Kartfil	
	For å tegne løyper må du velge kartfilen du vil bruke. Typisk er dette en OCAD- eller OpenOrienteering Mapper-fil (selv om PDF- og JPEG-filer kan benyttes i stedet). Klikke på "Velg" knappen for å velge en kartfil. Velg kartfil	
	Valgt kartfil	
	C:\Jottacloud_K - Konkylie\K U N D E R\NOF\OCAD-kurs\Løypetegnekurs\Materiale\	
	Kartfilen ble lastet inn korrekt. Hvis du vil sende en Purple Pen-fil til andre må de også ha kartfilen.	
	< Tilbake Neste > Avbryt	

Det kan vært lurt å opprette en egen mappe til løypeprosjektet ditt, og legge kartfila inn i den FØR du begynner. Etter hvert kan du samle alle filene som har med prosjektet å gjøre i denne mappen.

D. Angi målestokk for kartet ditt. Dersom du bruker en OCAD-fil, vil Purple Pen lese dette ut fra headeren i OCAD-fila.

Hvis du bruker et bilde, må du angi hvilken målestokk bildet er i, samt angi oppløsning for bildet.

Opprett nytt arrangement X	Opprett nytt arrangement X
Utskrifts skala	Bitmap oppløsning
Hvilken skala ønsker du løypene skal skrives ut i? Vanligvis vil du bruke skalaen til kartet.	Når du benyttet en bildefil som kartunderlag må du legge inn oppløsningen på filen og kartskalaen.
Kartskala: 1: 10000 Standard utsriftskala 1: 10000	Oppløsningen på bildet angir hvor mange punkter / tomme på utskriften. Vanligvis betegnes dette "dots per inch eller dpi. Kartets skala angir forholdet mellom utskrift av kartet og virkeligheten.
(Du kan endre utskriftskalaen senere for hver enkelt løype under Løype/Valg.)	Bilde oppløsning: 300 punkter per tomme Kartskala: 1: 10000
< Tilbake Neste > Avbryt	< <u>T</u> ilbake <u>N</u> este > Avbryt
Målestokkangivelse for OCAD-fil.	Målestokkangivelse for bilde-fil.

E. Angi papirstørrelse og retning (liggende/stående) for senere utskrift.

Du vet sikkert allerede nå omtrent hvilken papirstørrelse du har planer om å skrive ut på.

Det er enkelt å endre på dette senere, men det kan være greit å vite hvor stor del av kartet du kan benytte før du plasserer poster og annet.

Trykk på Neste > for å fortsettte.

Opprett nytt	arrangement	×
Paper	Size	
Enter th	ne size and orientation of the paper that you will use to print your map.	
Size:	A2 (420mm x 594mm) V	
Width:	420,1 🚖 mm Height: 594,1 🚖 mm	
	Margin (all sides): 7,1 🛖 mm	
	Portrait Landscape	
You car	n change this later with File/Set Print Area.	
	< Tilbake Neste > Avbr	yt

F. Purple Pen spør om hvor du vil legge løypefila. Det er lurt å legge denne i samme mappe som kartfila.

Trykk på Neste > for å fortsettte.

G. Purple Pen spør om hvilken symbolnorm du vil bruke. Det er lurt å velge det nyeste, dette er også den symbolnormen NOF har forpliktet seg til å følge.

> Det er enkelt å endre dette senere ved å gå til menyvalget Arrangement > IOF-standarder.

Which versions of IOF standards would	you like Purple Pen to follow?
IOF Description Standard	
O Descriptions 2004	Descriptions 2018
IOF Map Standard	
O ISOM 2000 / ISSOM 2007	ISOM 2017
(These settings can be changed later up	ing Event/IOE Standards)

- H. Purple Pen spør om hva som skal være den første koden du vil legge inn. Du kan selvsagt velge andre, lavere koder senere. Purple Pen må bare ha en kode for å kunne starte. Senere vil Purple Pen inkrementere med en for hver nye post du lager, med mindre du overstyrer dette.
- **I.** Til slutt spør Purple Pen om hvor du vil legge prosjektfila, og hva denne skal hete.

Du har nå opprettet et nytt prosjekt. Hvis du har fulgt anmodningene i veiledningen bør du nå ha en fil i samme mappe som der kartfila "Kurskart.ocd" ligger, og den bør hete "Kursløype.ppen".

Poster til oppgavene

I de neste oppgavene skal vi tegne inn poster, start og mål. Nedenfor finner du en oversikt over elementenes plassering på kartet, slik at du lettere kan følge oppgaven slik den er vist på illustrasjonene.

Postene

Startpost: Vei krysser bekk

Tegn inn følgende ringer (poster):

- 52: Kolle
- 53: Søkk
- 54: Bekkemøte
- 55: Høydepunkt
- 56: Stein
- 57: Høydepunkt
- **58:** Søkk

Mål

Postbeskrivelsessymboler og merket del av løypa legger vi inn senere i kurset!

2. Legge inn løypeelementer

I denne oppgaven trenger du kartfila «Kurskart.ocd» og løypefila fra Oppgave 1.

I og med at du allerede har angitt bakgrunnskartet når du åpner programmet, kan vi gå rett på sak.

A. Klikk på knappen 🛆 Legg til start

Plasser markøren der du vil ha starttrekanten. Se "*Poster til oppgavene" on page 12* for detaljer om hvor de forskjellige postene er plassert.

Purple Pen har et praktisk kryss i midten av symbolet, som gjør det enkelt å plassere posten nøyaktig på kartet. Zoom godt opp (rull med musehjulet).

Plasser startposten. Den sist inntegnede posten vises i helrødt (ikke lilla som ellers).

- **B.** Klikk på O Legg til post og plasser posten der den skal være på kartet. Purple Pen foreslår en postkode, som vises i store røde tall ved siden av ringen.
- C. Klikk på OLegg til mål og plasser mål på kartet.

3. Sette sammen en løype

A. Klikk på lovpe > logg til lovpe, da åpnes dialogvinduet der du kan angi lovper.

I Purple Pen kan du angi at løypa ikke nødvendigvis skal starte med post nr. 1. Dette kan være nyttig dersom du f.eks skal lage en løype som går over flere kart og som ikke er georeferert.

Kall løypa for "1".

B. Når du nettopp har opprettet en løype i Purple Pen, tegner Purple Pen en rett strek fra Start til Mål. Resten av innholdet (poster, mm) må du angi etterpå.

Zoom litt ut (rull på musehjulet).

Klikk på knappen O Legg til post. Purple Pen viser alle postene du har tegnet inn i dempet modus. Samtidig blir streken mellom start og mål rød for å angi at det er her du jobber. Midt på streken vises en post. Trekk posten dit du vil ha den. Dersom du ikke allerede har tegnet noen post der på kartet, genereres en ny post. Dersom Purple Pen finner en post der du klikker, smetter denne posten inn i løypa og blir en del av denne.

Fortsett å legge inn poster til du har lagt inn alle postene.

C. Opprett to løyper til. Kall disse "2" og "3", og legg inn følgende poster:

<u>Løype "3"</u>
Start
53
57
58
56
Mål

For å sette inn en ekstra post mellom to eksisterende poster i en løype, klikk på linjen mellom dem, klikk deretter på O Legg til post.

4. Endre rekkefølge på poster i en løype

Fra tid til annen er det ønskelig å endre rekkefølgen på postene i løypa, enten dette er fordi man har lagt dem inn feil, eller at man innser at man må bygge om løypa for å få den til å fungere bedre.

- **A.** Under postbeskrivelsen, klikk på knappen **Rekkefølge**. Bildet over løypesammensetningen endres, slik at du kun ser postene nummer.
- **B.** Klikk på den posten du vil flytte på. Den blir da rød.
- **C.** Hold musepekeren inne, dra posten til ønsket plassering og slipp.

Hvis du klikker på en post i oversikten, forteller Purple Pen deg hvilke løyper den inngår i.

5. Endre plassering av en post på kartet

I utgangspunktet er det nok å klikke på posten og dra den dit du vil flytte den.

Dersom posten inngår i flere løyper, vil Purple Pen advare deg om at flyttingen vil påvirke de andre løypene og gi deg tre valg.

6.

Bytte kode for en eller flere poster

For å bytte kode på en enkelt post, er det raskest å bare dobbeltklikke på posttallet i postbeskrivelsesoversikten. Det kan være lurt å gjøre dette under fanen "Alle poster", slik at du har full kontroll på andre postkoder.

- A. For å bytte postkode for flere poster samtidig, velg Arrangement > Endre postkoder.
- **B.** Skriv inn ny kode i kolonnen til høyre i tabellen.
- **C.** Avslutt med **OK** for å lagre.

Opprinnelig kode	Ny kode	
	52	
i3	53	
i4	54	
5	55	
6	56	

7. Degge inn merket løype

A. For å angi at siste stykke inn til mål er merket, gå til postlisten (helt til venstre) og klikk på "mål-linjen" (mulig du må trykke to ganger).

Velg det alternativet som passer til din løype. I oppgaven her skal vi velge oppfangende merking, altså det midterste alternativet i listen.

- **B.** Gå tilbake til løypa. Det gjør du ved å klikke på fliken angitt med "1" som skiller den fra siden med "Alle poster" (se over listen postlisten).
- C. Klikk på forbindelseslinjen mellom post 56 og mål. Klikk på symbolet eller trykk Ctrl + B på tastaturet. Da vises markøren som et kryss. Plasser krysset på forbindelseslinjen, og du har laget et knekkpunkt. Du kan nå dra i knekkpunktet, slik at det blir liggende tett inntil stien ned fra postt 56.

Opprett flere knekkpunkter (bends) og legg den merkede delen av løypa inntil stien, slik at stien vises på kartet i tillegg til den merkede løypa. Du vil trenge noen knekkpunkter for å få en pen linje.

Nårdu har tegnet knekkpunkter langs en forbindelseslinje, vil alle løyper som bruker denne postkombinasjonen arve disse innstillingene. Du trenger derfor ikke å tegne knekkpunkter for hver løype.

8. Opprette klasser og legge inn stigning for løypa

A. Da vi opprettet løypa, hadde vi følgende dialogboks åpen:

Denne boksen kan åpnes på nytt ved å bruke menyalternativet Løype > Egenskoper....

Løypenavnet (eller nummer, "1", som vi har brukt her) kan endres, og du kan legge til en liste over de klassene som skal bruke denne løypa.

Skriv inn "H21" i tekstfeltet. Klikk OK og se hva som hender med postbeskrivelsen til venstre i skjermbildet.

Klikk OK for å avslutte.

- B. Gå til fanen for løype "2". Klikk på Løype > Egenskoper....
- C. Legg inn klassene "D21" og "H40" i klasselistefeltet.
- D. Legg til "45" i feltet for stigning. Når dette er lagt inn, vil det vises i postbeskrivelsen også.
- E. Legg inn klassen "D15-16" i løype "3".

		K	(urs	øyp	е		
	D21, H40						
	2		2	,5 kı	m	45	m
\triangleright							
1	52						
2	54						
3	55						
4	56						
\bigcirc			320) m		\rightarrow	Ø

Lø	øypeegenskaper			? ×
	Navn på løypa:	2		
	Løypetype	Normal løyp	e ~	
	Stigning:	45	meter	
	Lengde:	Automatisk	km	
	– Klasseliste / sel	undær tittel		
	Følgende (valgfritt)	tekst vises på a	ndre linje i postbeskrive	lsen
	D21, H40			^
m	-			~
	Utseende			
	Utskriftsmåles	tokk	1: 10000 ~	
	Postbeskrivels	ens utseende	Symboler	~
	Postsirkel teks	t:	Sekvensnummer (3)	~
	Første post nu	mmer:	1	
	1			

9. **(D)** Klippe ringer og streker

Klippe en forbindelseslinje

- **A.** Velg den linjen som skal klippes ved å klikke på den.
- **B.** Klikk på symbolet 🚰 eller trykk **Ctrl** + **G** på tastaturet.
- **C.** Plasser markøren der du vil at oppholdet skal starte, hold <u>venstre muesknapp</u> nede og dra til der oppholdet skal slutte. Slipp.

Klippe en postring

- **D.** Velg den postringen som skal klippes ved å klikke inni ringen.
- **E.** Klikk på symbolet *i eller trykk* **Ctrl** + **G** på tastaturet.
- F. Plasser markøren der du vil at ha oppholdet og klikk med venstre museknapp. Som du ser, er ringene i Purple Pen bygget opp av segmenter, som forsvinner når du klipper.

For å reparere en ring som har vært klippet i, aktiver ringen, velg menyalternativet Objekt > Fjern klippet linje.

Klikk med markøren der du vil reparere.

10. Plytte et posttall

A. Klikk på posttallet og dra det dit du mener det er mest hensiktsmessig. Det kan være lurt å plassere tallet i "yttersving" i forhold til løypa.

11. Legge inn andre objekter på kartet

A. PurplePen har alle nødvendige symboler for å lage en komplett løype. Velg i menyen under løgg til, eller hurtigmenyen ? Legg til spesielt symbol •, (sistnevnte har kun de valgene som står listet under første skillelinje).

- B. Klikk på Legg til eller ? Legg til spesielt symbol → og 🧊 for å legge til væskepost.
- C. Klikk på væskepost-symbolet på kartet for å aktivere det. Velg deretter Objekt > Endre viste løvper og kryss av for hvilke løyper som skal ha symbolet synlig.
- D. Klikk på Legg til eller

? Legg til spesielt symbol → og 🔆 for å legge til et forbudt område. Tegn rundt området ute på hogstfeltet, som vist på figuren over. Dette er to ulike flater, så du må legge inn to ulike flater. Bruk verktøyet ∽ eller trykk Ctrl + B på tastaturet for å lage knekkpunkter til å forme inntegningen av forbudt område.

E. Klikk på Legg til eller ? Legg til spesielt symbol - og)(for å legge til et krysningspunkt. Bruk menyvalget Objekt > Rotere for å dreie et objekt. Objektet vil være i rotasjonsmodus inntil du klikker med musepekeren.

Endre viste løyper	?	×
Velg hvilke løyper dette objektet skal	vises på:	
✓Alle poster ✓ 1 □ 2 □ 3		
Alle Ingen		
ОК	Avbr	yt

12. Angi målestokk for utskrift

Når du bruker Purple Pen til løypetegning, er det viktig at du passer på at du legger løypene i den målestokken som bakgrunnskartet ditt har, og så kan du **skrive ut i ønsket målestokk** derfra. På denne måten får du korrekt løypelengde

Løypelengden er synlig under hver løype, som vist på illustrasjonen til høyre.

- A. Gå til løype "3".
- B. Velg Løype > Kopier løype....
- C. Angi navn på den nye løypa til "4".
- D. I klasseoversikten, bytt ut "D15-16" med "D50".
- **E.** Klassen D50 er kvalifisert for forstørret kart. Du skal derfor sette utskriftsmålestokk til 1:7.500.
- **F.** Klikk på **OK** for å fullføre.
- **G.** Dersom du har aktivert menyvalget Vis > Vis utskriftsområdø, vil du nå se at det området som er tilgjengelig for utskrift har krympet, sett i forhold til det som var aktivt for den opprinnelige løype "3".

Les i "25. Utskriftsområde" on page 30 og "28. Utskrift" on page 31 om hvordan du skriver ut løyper.

For pent utsnitt, se "29. Pent kartutsnitt" on page 32.

	Kursløype								
	H21								
		1		3	,0 ki	m			
	\land			/	SS	Х			
•	1	54	\rightarrow	SS	SS				
	2	53	↓	Λ					
	3	52	+	0					
	4	55		•			OL		
	5	56					·O		
	O 320 m→O								
	Beskrivelser Rekkefølge								
	Løype "1"								
\subset	Lengde: 3,01 km								

13. IOF Postbeskrivelsessymboler

Postbeskrivelsen er satt sammen som en tabell, der symbolene i de ulike kolonnene har ulik betydning. Her er en kort oversikt over hva de forskjellige kolonnene har av innhold.

Kolonnenes betydning

А	Postnummer
В	Postkode
С	Hvilken detalj hvis flere like innenfor ringen
D	Postdetalj
E	Postdetalj nr 2, eller nærmere beskrivelse av postdetaljen
F	Dimensjon eller kombinasjon (hvis 2 postdetalje)
G	Plassering av skjermen i forhold til detaljen*
Н	Annen informasjon

*) For Pre-O kan dette feltet ha annet innhold.

Link til IOFs norm for postbeskrivelsessymboler. Sist revidert 2018. Oversikten er på engelsk.

14. Plassering av postringen

Postringen skal plasseres så nøyaktig som mulig over den delen av kartet som viser postdetaljen.

Postringen plasseres nøyaktig midt over der postskjermen er plassert. For å få til dette, må du zoome inn slik at det du ser på skjermen viser et par cm rundt postdetaljen.

Startpost skal også ha postbeskrivelse.

For punktdetaljer gjelder at postringens sentrum skal plasseres over midten av punktdetaljen og ikke forskyves i forhold til postskjermens plassering. Er posten i nord-enden av en kolle, skal sentrum av postringen plasseres tilsvarende. Dette gjelder for alle skalerbare elementer. **Skalerbare** elementer er detaljer som på kartet er tegnet med lange streker (kurver, koller, bekker, steingjerder, skrenter, stier, mm) eller flatesymboler (grønt, gult, osv.)

For ikke-skalerbare elementer, eller såkalte punktdetaljer, gjelder egne regler, der skal postringen plasseres midt over sentrum av punktdetaljen, uansett hvor i forhold til detaljen posten måtte være plassert.

Eksempler på **punktdetaljer**, er stein, høydepunkt, pytt, symbol for spesiell detalj, to-streks myr, osv. (Kort sagt alle symboler som tegnes ved ett museklikk.)

Poster som ligger mellom to detaljer, f.eks mellom en skrent og et høydepunkt, angis med symbol for **skrent** i f.eks kolonne D og **høydepunkt** i kolonne E, samt symbolet for **mellom** i kolonne G.

Alle postbeskrivelsessymbolene har definerte nummer angitt av IOF. Hvis du holder musepekeren over et symbol når du skal lage postbeskrivelses, vises symbolets betydning nederst i symbolvinduet.

OBS!

Purple Pen har ingen koblingskontroll, dvs at du faktisk kan komme til å koble sammen symboler som ikke passer sammen.

15. **Postbeskrivelse**

A. I prinsippet kan du legge inn postbeskrivelsessymboler fra hvilken som helst løype, men for å være sikker på at du ikke glemmer noen, er det lurt å gå

til fliken "Alle poster".

B. Klikk på den posten du vil tildele symboler for. Klikk en gang for å aktivere posten, klikk en gang til på den kolonnen du vil jobbe med.

Når en post er aktivert, vises den aktivert både på tegneflaten og i postbeskrivelsslisten.

- **C.** Legg inn postbeskrivelsessymboler for alle postene du har tegnet inn.
 - Start Vei krysser bekk
 - 52 Kolle, midterste
 - 53 Søkk, søndre
 - 54 Bekkemøte, østre
 - 55 Høydepunkt, østre fot
 - 56 Stein, vest for
 - 57 Høydepunkt
 - 58 Søkk, bevokst

Kursløype Alle poster 7 poster \triangleright XX 52 ででつうる まへ ⊘ 53 ○•)(⊖∪∨號* 54 55 ···· ▲ ★ ▲ Ⅲ 米 56][∐ ☺ ♡ ♡ ๖, ☜ ∿ 57 ≣ ฏ Ջ ∿, ╦ � ় � 58 / / / * Ø 🗮 🖌 🖉

16. De Plassere postbeskrivelsen på kartet

- A. Zoom ut kartet, slik at du kan se om du har et område ledig der du kan plassere postbeskrivelsen., men som fortsatt er innenfor utskriftsområdet, se "28. Utskrift" on page 31.
- B. Klikk på Legg til beskrivelser, markøren blir en kryssmarkør. Klikk, hold og dra diagonalt ned for å markere størrelsen på postbeskrivelsen. I det du slipper opp, legger Purple Pen inn postbeskrivelsen i det rødskraverte feltet du risset opp. Du kan nå ta tak i hjørne- eller sidepunktene for å endre størrelsen på feltet.
- **C.** Om du vil flytte feltet, klikk inni (markøren blir en firesidet pil) og flytt feltet til ønsket plassering.
- D. Klikk utenfor feltet for å avslutte. Da vises postbeskrivelsen med svarte symboler.

Hvis du vil at postbeskrivelsens plassering skal gjelde for alle løyper, klikk på Objekt > Endre viste løyper. Kryss deretter av for alle de løypene som skal bruke denne plasseringen.

17. Tekst-postbeskrivelse

A. Purple Pen henter inn tekst i henhold til det du har angitt med symboler for de enkelte postene. Når du skal skrive ut, velger du om postbeskrivelsen skal vises med symboler eller tekst.

For å få riktig språk, gjør følgende: Arrangement > Tilpass beskrivelsestekst....

B. Velg Norsk (bokmål eller nynorsk). Du har selv mulighet til å gå inn og endre standardteksten. Klikk **OK** når du er ferdig.

HUISE, DURING UNUIDE		~	
	∐ Sett	dette som standard spr	åk for nye arrangement.
Klikk på en symbolbeksrivelse fo	or å tilpas	se tekst som benyttes i	tekst postbeskrivelsene.
		Standard tekst:	
× Spesiell detalj	- î l		
 Spesiell detalj 		spesiell detalj/spesielle	detaljer
D Nese		Tilbakestill til	Endre tekst
11			
> Nese		postbeskrivelser	symbolske
> Nese ∫ Søkk			
≻ Nese ∫ Søkk ফল Jordskjæring			
≻ Nese ∧ Søkk ≻rr Jordskjæring ∧ Sandtak			

C. Gå nå inn på Løype > Egenskaper... og endre Postbeskrivelsens utseende til *Tekst*.

Både tekst- og symbolbeskrivelse

D. Gå nå inn på Løype > Egenskaper... og endre Postbeskrivelsens utseende til Symboler og tekst.

Postbeskrivelsen vil nå se slik ut:

	Kursløype									
	H21									
1 3,0 km				m						
\triangleright			/	S	X			Start: vei og bekk kryss		
1	54	\rightarrow	ŝ	52				Ø bekk		
2	53	\downarrow	Λ					S søkk		
3	52	1+1	0					Midtre kolle		
4	55		٠			Or		Ø fot høydepunkt		
5	56					·O		V side stein		
0	O 320 m→O						0	Merket løype 320 m til mål		

18. Løse postbeskrivelser

- A. Bruk menyvalget fil > Skriv ut postbeskrivelser eller trykk
 Ctrl + P på tastaturet.
- B. I dialogvinduet som åpner seg, kan du i valget
 Postbeskrivelsestype velge hva slags type postbeskrivelse du vil ha ut (tekst, symboler, osv).
- C. Angi antall postbeskrivelser pr side.
- D. For å forsikre deg om utfallet, kan det være lurt å bruke valget Forhåndsvisning før du skriver ut.

Hvis du vil lage en fil med postbeskrivelsene i, kan du velge å skrive ut til en PDF-fil, eller du kan bruke metoden beskrevet i "17. Løse postbeskrivelser til PDF" on page 25.

Bemerk at valget om utseende på postbeksrivelsen her overstyrer det som er angitt for løypas utseende på kartutskriften.

For en løype med gaflinger, vil du få ut en postbeskrivelse per gafling.

19. Løse postbeskrivelser til PDF

Som nevnt i "16. Løse postbeskrivelser" on page 25, kan du velge PDF som skriver når du skriver ut postbeskrivelser. Du kan også lage PDF-fil av postbeskrivelsene direkte.

- **A.** Velg fil > Crete PDFs > Descriptions.
- **B.** Det kan være lurt å velge "en side av hver løype". Du vil da få en PDF-fil med flere sider; en for hver løype.

20. Lage PDF av løypene

I likhet med løse postbeskrivelser, kan du velge å eksportere løypene til PDF. Du vil da generere

- A. Velg Fil > Crete PDFs > Courses....
- **B.** I dialogen kan du velge om du vil ha en PDF for alle løyper, eller en PDF per løype.
- **C.** Velg fargemodell. CMYK er beregnet på print og anbefales ut fra fargeoppsettet som normalt brukes på kartfiler.

21. Eksportere til OCAD

I blant er det hensiktsmessig å fortsette behandlingen i OCAD. OCAD har flere funksjoner og tilpasningsmuligheter enn Purple Pen.

Velg Fil > Lag OCAD-filer...

Du får noen enkel valg før eksporten. Bestem valgene dine og klik på Opprett for å eksportere.

Purple Pen eksporterer hver av de valgte løypene til separat OCAD-fil.

Lag OCAD Filer		?	×	
Løyper Alle poster 1 2 Alle Ingen	Utdata Filformat: OCAD 2018 Filnavnprefiks: Mappe © Samme mappe som Purple O Samme mappe som kartfila O Annen mappe	Pen file	n	en
	Opprett	Avbryt		

22. Eksportere til bildefil

- A. Bruk menyvalget Fil > Create Image Files....
- **B.** Angi dine valg i dialogen som åpnes. Hvis fila skal brukes til utskrift, anbefales en oppløsning på minst 300 dpi.
- **C.** Velg fargemodell. CMYK er beregnet på print og anbefales ut fra fargeoppsettet som normalt brukes på kartfiler.

Hvis du vil at fila du	Create Image Files	? ×
dumper skal være georeferert, velger du "Ja" i feltet World-fil.	Løyper Alle poster Ø 1 Ø 2 Ø 3	Utdata Filfomat: JPEG Dpi: 300 Color model: RGB World file: Ja Filnavnprefiks: PP Mappe Samme mappe som Purple Pen filen Samme mappe som kartfila Annen manne
	Alle Ingen	
	Velg varianter:	
		Opprett Avbryt

D.

23. Eksportere til XML

En XML-fil kan brukes til å hente opp løypeoppstillingen i et tidtakersystem, avhengig av tidtakersystemets importmuligheter. XML-fila som eksporteres fra Purple Pen overholder oppsettet bestemt av IOF.

- A. Velg Fil > Lag datautvekslingsfil (IOF XML)...
- **B.** Purple Pen spør deg om hva du vil kalle fila og hvor du vil plassere den.

En eksportert XML-fil kan se omtrent slik ut:

```
<CourseData>
   <IOFVersion version="2.0.3"/>
  <ModifyDate>
     <Date>2020-05-03</Date>
     <Clock>12:26</Clock>
   </ModifyDate>
  </a>
     <Scale>10000</Scale>
     <MapPosition x="-79.05" y="102.86"/>
   </Map>
  <StartPoint>
     <StartPointCode>STA1</StartPointCode>
     <ControlPosition x="568247" y="6579770"/>
     <MapPosition x="24.71" y="-22.96"/>
   </StartPoint>
  «Control»
```

24. Eksportere til GPX

En GPX-fil kan brukes til å laste inn i ulike apper på mobiltelefonen. Dette kan f.eks brukes til å lage løyper på georefererte kart i ulike sammenhenger, eller lastes inn på en klokke med GPS-funksjon for trening.

- A. Velg Fil > Lag GPX-fil...
- **B.** Velg den eller de løypene du vil ha med i eksporten og trykk OK.

En eksportert fil GPX-kan se omtrent slik ut:

```
</
```


25. Vise alle poster

I blant kan det ære hensiktsmessig å se alle poster mens man jobber med en løype. Da er det ikke alltid så praktisk å måtte gå veien om å måtte bla til fliken "Alle poster". I stedet kan du be om å få se alle poster i tillegg til de som inngår i den løypa du jobber med.

- **A.** Åpne menyvalget Vis > Alle poster, eller trykk på F4 på tastaturet.
- **B.** Hvis du går inn på menyvalget en gang til (eller trykker F4 en gang til), vil du bytte mellom å vise alle poster og ikke.

De postene som ikke inngår i løypa vises med postkode ved siden av ringen.

26. Sammenlikne løyper

Av og til når du tegner inn løyper, kan det være nyttig å se hvor en eller flere andre løyper går. Her har Purple Pen en svært nyttig funksjon.

- **A.** Åpne menyvalget Vis > Andre louper, eller trykk på F5 på tastaturet.
- **B.** I dialogen som åpnes krysser du av for den eller de løypene du vil se i tillegg til den aktuelle løypa.

Hver av de andre løypene vises med egne farger på ringer og forbindelseslinjer, (du kan ikke selv velge disse fargene).

27. D Utskriftsområde

Hvis ikke Purple Pen allerede viser området som er utenfor den arkstørrelsen du valgte innledningsvis, kan du gå inn og be om dette.

- Aller først må du sjekke at Purple Pen er satt i modus for å vise utsriftsområdet. Velg
 Vis > Vis utskriftsområde, og sjekk at det er huke av for dette menyvalget.
- B. Velg Fil > Velg utskriftsområde.
- C. Angi om innstillingen skal gjelde for angjeldende løype eller alle løyper.
- D. Når du har valgt arkstørrelse, kan du ta tak i det røde feltet, som viser valgt utskriftsområde, og flytte dette slik at det tar med de veivalgene du vil presentere.

For at utskriftsområdet skal være synlig, må du ha aktivert menyvalget **Vis > Vis utskriftsområde**.

Hvis de fleste løypene bruker samme arkstørrelse, bortsett fra noen få, kan det være raskt å velge at utskriftsinnstillingen skal gjelde Alle løyper, og deretter gå inn og overstyre for de få som har et annet oppsett.

Husk å sette av nok plass til postbeskrivelse og kartdata.

28. Overtrykkseffekt og farge på løypetrykk

 For overtrykkseffekt mellom løypetrykk (lilla) og kartet (bakgrunn), gå inn på
 Arrangement > Tilpass utseende.

> Se på den høyre delen av dialogen og tryss av for Bland purpur med underliggende farger.

 B. Hvis du fjerner krysset for Bruk lilla farge fra kartet, kan du blande lilla-fargen selv. Det er vanlig å ha verdier på rundt 25 til 30 for cyan og 100 for magenta på mange laserskrivere.

pass utseende						?	>
Objektets størrelse			Lilla farge				
Bruk IOF-standardstørrelse			Bland	purpur med underlig	gende kartfarger		
Postsirkel diameter	5,35 🜲	mm	Bruk li	la farge fra kartet			
Linjebredde:	0,35 🜲	mm	Cyan:	30,0 🜲	Magenta:	100,0 🜲	
Senterprikk diameter	0.00 ‡	mm	Gul:	0.0	Svart:	0.0	
Postnummer høyde	4.00 🜲	mm	Postveskrive	lser			
Postbeskrivelsens utseende	Vanlig	~	Fame:	Sort		~	
Hvit uthevelse rundt nummer:	0.00	mm	, ago.	301		•	
Automatisk strekk mellomrom størrels	e: 3,50 🌲	mm	OCAD kart				
Scale item sizes: Tilpasse	t 1:15000	~	Bruk	overtrykk for farger	markert med "over	trykk".	
Forhåndsvisning	/	_	ł	13			
					OK	Avbrvt	t

C. Du kan også velge om du vil ha lilla eller svart farge på postbeskrivelsen.

29. Endre bakgrunnskartets framtoning

A. Velg Vis > Kortintensitet. Hvis du setter denne til Full, vil kartet ditt vises slik som det vil bli på utskrift. Da ser du også om du evt. bør flytte på noen posttall for å bedre lesbarheten.

30. Utskrift

A. For å skrive ut, velg fil > Skriv ut løyper.... Utskriftsdiaogen åpner seg, og du velger hvilke(n) løype(r) du vil skrive ut, samt antall.

> Purple Pen kan i liten grad påvirke fargeoppsettet i kartfila, men du kan prøve deg fram med de ulike fargevalgene og se hva som passer best til din skriver.

Klikk på **Skriv ut** for å sende utskriften til skriveren.

Skriv ut løyper	? ×
Utdata Skriver: Lexmark Universal v2	Endre skriver
Løyper Alle poster 1 2 3	Kopier Antall kopier av hver løype: Pause printing after each course or part Utseende Dersom utskriftsomfådet er for stort til å passe på en side: Beskjær til en side
Alle Ingen Velg varianter:	
Forhåndsvisning	Skriv ut Avbryt

31. Pent kartutsnitt

- A. Det er selvfølgelig greit å bruke et rått utsnitt av kartet, bare husk på å få med opplysninger om kartets målestokk og ekvidistanse. I tillegg bør du ta med kartets navn, navn på utgiver, klubblogo, nordpil og kreditering til de som har laget kartet.
- **B.** For å lage et pent utsnitt, bør du starte med å angi utskriftsområdet, se "28. Utskrift" on page 31.
- C. Klikk på knappen ? Legg til spesielt symbol ▼, da åpnes en lang liste og mulige symboler. Under skillelinjen finner du symboler for å dandere kartutsnitt. Velg Firkant.
- D. I dialogen som åpnes velger du farge, f.eks Blå. Sett hjørneradius til 2,5 mm og Bredde (strektykkelse) til 3 mm. Klikk på OK for å få tilgang til å tegne firkanten, som skal dannen rammen rundt utsnittet ditt.
- E. Når du er klar til å tegne, vises markøren som et kryss. Sett an musepekeren oppe i det som skal bli øvre, venstre hjørne, hold knappen inne og trekk diagonalt ned til du har laget rammen så stor du vil ha den.

Mens rammen er aktiv, vil streken være rød, selv om den blir blå når du har fullørt.

Legg til rektangel ? × Sett utseende til rektangelet. Etter å ha trykket OK kan du bruke musa til å tegne et rektangel på ønsket sted. Utseende Farge: Mørk blå Hjørne radius: 2,50 mm Bredde: 3,00 Mørk blå M

Det kan være lurt å tegne rammen ørlite grann innenfor det som er det definerte utskriftsområdet, slik at du har plass til arbeidsmarg for en laserskriver.

F. Klikk et sted inni eller utenfor rammen, bare ikke på selve streken, for å deaktivere. Streken blir den fargen den skal ha.

Klikk på den igjen for å aktivere og evt. endre på den om nødvendig. Klikk på selve streken mens den er aktiv for å flytte den, eller ta tak i ett av punktene for å dra i det.

G. Når rammen rammen er på plass, kan du begynne dandere kartet. Start med å maskere bort elementer på underlagskartet, som gjør at utsnittet ditt ser rotete ut.

Klikk på ? Legg til spesielt symbol • og velg Lage hvitt område. Når du tegner, setter du an hjørnepunkter. Lag en flate som dekker over de delene av kartet du ikke vil ha synlige. I likhet med rammen, kan du gå tilbake og endre inntegningen etterpå.

Mens det hvite feltet er aktivt, vil det være rødt, men bytter til hvit farge når du klikker et annet sted på skjermen.

Hvis du vil lage et ekstra fint utsnitt, kan du tegne inn et hvitt felt som ligger like innenfor den blå ramma (se fig.), slik at selve kartet ikke går helt ut til ramma,

Den hvite maskeringsfargen blir liggende bak alle de andre fargene.

men at det blir et lite hvitt område mellom kartbildet og ramma.

Juster gjerne, slik at den indre kanten blir rett og fin i forhold til den blå rammestreken.

Til slutt kan du lage et hvitt felt et sted på kartet der det ikke skal løpes. Dette feltet skal brukes til å kreditere de som har laget kartet.

H. Når rammen rammen er på plass, kan du begynne å legge inn kartdata, som kartets navn, utgiver, informasjon om målestokk, ekvidistanse og utgivelsesår, samt kreditering til de som har laget kartet.

> Klikk på ? Legg til spesielt symbol • og velg Tekst. I dialogen finner du en liste over alle tekstelementene som kan inngå om løypepåtegning. I dette tilfellet skal du ikke velge noen av disse. Skriv inn teksten du vil ha med i feltet øverst.

Velg eller bland farge selv. Angi ønsket font og størrelse.

I. Hvis du har behov for å gå tilbake og endre på teksten, enten innhold, font eller størrelse, bruk

Bruk en font og en farge som er lett å lese for alle.

Objekt > Endre tekst, da åpnes samme dialogen som da tekst-objektet ble opprettet.

J. Tilslutt kan du legge inn bilde-objekter, som logo, nordpil, mm. Du finner bildefiler i nedlastingsområdet på webben, https://kartarkiv.no/kurs/.

For å legge inn bilde, klikk på ? Legg til spesielt symbol - og velg Bilde.

Endelig utsnitt kan se omtrent slik ut

Når du har laget utsnittet ferdig, kan du aktivere ønsket objekt og bruke menyvalget **Objekt** > **Endre vist løyper**. Dialogen for visning åpner seg, og du kan krysse av for hvilke løyper objektet skal gjelde for. Det er kanskje litt tungvint å gjøre dette for hvert objekt...

32. Oppsett for Tur-O

Purple Pen er godt egnet til å lage opplegg for Tur-O på.

- **A.** Dobbeltklikk på Arrangementsnavnet på toppen av postbeskrivelsen (oppsettet), slik at den blir gul, og skriv "Tur-O".
- **B.** Velg Løype > Legg til løype og angi følgende innstillinger:

Navn på løype	"Postnr."
Løypetype	Poengløype
Stigning	(forsvinner når du velger Poengløype)
Klasseliste/sekundær liste	Her kan man skrive f.eks. kartets navn og om det er vår- eller høstposter
Utskriftsmålestokk	Her legger man inn den målestokken som kartet skal ha når det skrives ut på papir
Postbeskrivelsens utseende	For turorienterere passer det kanskje best med Tekst
Postsirkel tekst	Post kode (145)
Første postnummer	1 (nummeret har ingen betydning)
Vis poeng i	Kolonne A (dette gjør at venstre kolonne i postbeskrivelsen blir blank)

	Tur-O					
Postnr.		I r .	5 poster			
\triangleright		Start	Start: vei og bekk kryss			
	52	Midtı	Midtre kolle			
	53	S søk	S søkk			
	54	Ø bel	Ø bekk			
	55	Ø fot	Ø fot høydepunkt			
	56	V sid	V side stein			

33. Oppsett for Poengløp

Det er enkelt å lage Poengløype i Purple Pen.

- **A.** Dobbeltklikk på Arrangementsnavnet på toppen av postbeskrivelsen (oppsettet), slik at den blir gul, og skriv "Poengløp".
- **B.** Velg Løype > Legg til løype og angi følgende innstillinger:

Navn på løype	"Poeng", (eller la feltet stå tomt)
Løypetype	Poengløype
Stigning	(forsvinner når du velger Poengløype)
Klasseliste/sekundær liste	Her kan man skrive en kort forklaring, dersom dette ikke allerede er nevnt i løpets PM
Utskriftsmålestokk	Her legger man inn den målestokken som kartet skal ha når det skrives ut på papir
Postbeskrivelsens utseende	Velg symbolbeskrivelse
Postsirkel tekst	Postkode og poeng
Første postnummer	1 (nummeret har ingen betydning)
Vis poeng i	Kolonne A

Poengløp							
			13 poeng				
\bigtriangleup			\checkmark	SS	Х		
1	53	↓	Л				
2	55		•			OL	
2	56					·O	
3	52	+	0				
5	54	\rightarrow	SS	SS			

Gaflet løype 34.

Du kan når som helst bygge om en eksisterende løype og legge inn gafling, eller du kan ta steget fra begynnelsen når du starter opp med å legge inn poster.

Hent opp løype "1" fra "3. Sette sammen en løype" on page 14. Legg gjerne

også inn postbeskrivelsene, som angitt i "13. (D) Postbeskrivelse" on page 23.

Du kan legge inn gafling med nye poster på en allerede eksisterende forbindelse, eller du kan velge en post, som da vil inngå som en del av gaflingen.

- Α. Klikk på forbindelsen mellom postkode 52 og 54.
- Klikk på 🔏 Legg til variasjon 🛓 Β.
- **C**. I dialogen, angi hvor mange gaflingsvarianter du vil ha på dette strekket, f.eks 2.
- **D.** Angi også om dette skal være en vanlig gafling, eller en sommerfugl der løypa kommer tilbake til utgangsposten. I dette eksempelet velger vi Gafling.
- Ε. Klikk på 🔾 Legg til post 🔒
- F. Gjør som for vanlig plassering av en ny post - ti siden til du finner stedet der du vil plassere pos Du vil se at det fortsatt står igjen en forbindelse mellom de to postene (52 og 54).

I postoversikten på venstre side ser du hvilken iobber med. Den aktive er merket med rødt.

- **G.** Klikk på **O** Legg til post en gang til og gjenta, men denne gangen plasserer du den andre av de to gaflingspostene.
- Н. Husk å oppdatere postbeskrivelsen dersom du ender opp med nye poster som ikke allerede er definert.
- Ι. Gaflingsvariantene vil vises samtidig så lenge du jobber med løypa i Purple Pen.

De ulike variantene skilles når du skriver ut løypene.

- **J.** Gå til Fil > Skriv ut løyper.
- Κ. I dialogen velger du den løypa du skal skrive ut. Det kan være lurt å skrive ut en løype av gangen når den er gaflet, slik at du har kontroll på det som kommer ut. Det blir fort uoversiktlig...

Legg til variasjon			?	\times
Velg hvilken type variant du ø	nsker?	 Gafling Sommer 	erfugl	
Antall grener		2	~	
Egnet for bruk i stafetter med per lag.	2, 4, 6, 8, 10, 1	2, 14, 16, 18,	20 deltak	ere
	(ОК	Avbry	t
- trekk ut til ^(A) posten. elseslinje en gafling du	 ↓ ↓	(B) (A)) (B)
			a m	05

- L. Før du sender løypa til skriveren, er det lurt å ta en titt på forhåndsvisningen. Klikk på Forhåndsvisning.
- M. Det lages en side per gafling. Du kan bla mellom de ulike gaflingsvariantene oppe til høyre. $$\square$ $\times$$

35. Statistikker og rapporter

Purple Pen har et godt utvalg av statistikker og rapporter.

A. Velg Rapporter > Statistikk for post- og strekkunyttelse, eller en av de andre rapportene. Du får mye nyttig informasjon fra rapportene. Der kan du blant annet se om det finnes ubrukte poster i systemet.

Statistik	k for post-og s	trekkutnyttelse	?	×
Sum	nmering	av antall deltakere for Kursløype		^
ADVA Tetthe løype	RSEL : Noen eten av delta velg "Instilli	eller alle løyper mangler angivelse om hvor mange deltakere det er pr løy ikere som angis under kan derfor mangle eller være feil- For å angi deltak ng av antall deltakere pr løype" fra "Løype" menyen.	rpe. ere pr	
NOTE	: One or mo	re courses has variations. Load numbers will be computed assuming that		
compe	etitors are ev	venly distributed between forks.		
Belas	stning pos	st		
D +	#1			
POST	# Løyper			
52	2			
55	2			
50	2			
55	2			
57	2			
58	1			
Strek	kbelastn	ing		
(Bare	strekk som e	er benyttet i mer enn en løyne vises i følgende tabell)		~
(Durch				_
Skri	iv ut	Forhåndsvis utskrift	Lukk	

36. Alternativ måte å lage utsnitt på (Open Orienteering Mapper)

For å utføre denne oppgaven trenger du fila **Ramme.omap** som ligger tilgjengelig blant kartarkivets kursfiler, (denne fila oppdateres årlig i forhold til turo).

Tidligere har vi omtalt hvordan du kan lage utsnitt og dandere selve kartarket, slik at dette ser pent ut når løperne får kartet.

Her skal vi se på en alternativ måte å lage utsnitt på.

NB! Dette krever at du har installert Open Orienteering Mapper, OOM.

OOM er GRATIS og du kan laste det ned fra https://www.openorienteering.org/apps/mapper/

OOM kan også åpne OCAD-filer, så hent fram kartet ditt og åpne dette i OOM (menyen for å åpne filer vises straks du starter OOM).

Klikk på Open map... og finn fila "Kurskart.OCD".

Det kan tenkes at OOM viser en "feilmelding" når fila åpnes. Dette er en informasjon om at OOM tolker enkelte symboler annerledes enn OCAD. Klikk Close

for å fjerne meldingen.

Beskjære kartet

Planen nå er å lage et vakkert utsnitt i OOM, for deretter å bruke dette som bakgrunnsbilde i Purple Pen.

Vi starter med å tegne en flate, som skal dekke alt som ikke skal være med.

Når vi gjør dette, er det veldig lurt å velge et symbol som ikke ellers inngår i kartet i særlig grad, eller noe som du helt klart vil forstå at ikke skal være slik vi tegner det inn. Dette er bare for at du ikke skal komme til å plukke feil element når vi skal foreta selve beskjæringen.

A. Velg symbolet 410.0 Vegetasjon, kamp, . (Hvis du peker på den ser den slik

ut: 410.0 Vegetasjon, kamp

- **B.** Velg tegneverktøyet Draw rectangles, 🛄.
- **C.** Skyv kartbildet litt til siden (panorer) og tegn utenfor selve kartbildet i denne omgang.
- D. TIPS: Klikk med musepekeren der du vil starte utsnittet. Hvis du så holder Ctrltasten inne på tastaturet, vil du få oppen slags "stjerne", som egentlig er mange vinkler. Pass på at du velger "utgangen" som er vannrett eller loddrett og trekk musepekeren bortover mens du fortsatt holder knappen nede. Da vil du få en rett linje.
- **E.** Slipp museknappen, men fortsett å holde **Ctrl** inne.
- **F.** Klikk på nytt, men nå drar du vinkelrett i forhold til forrige linje.
- **G.** Slipp og klikk på nytt. Mens du drar i motsatt retning av den første linjen, kan du nå slippe **Ctrl**-tasten (etter at du har dratt litt bortover).
- **H.** Hjelpelinjene som vises leder deg til å tilpasse, slik at du f.eks kan ende opp med et vakkert rektangel. For å avslutte, kan du enten DOBBELTKLIKKE <u>eller</u> trykke på ENTER på tastaturet.
- **I.** Punktene D-H er en øvelse, så slett det grønne rektangelet når du er ferdig.
- **J.** Tegn et rektangel som dekker det området som er øverst på kartet og som du IKKE vil ha med på utsnittet.

K. Når rektangelet er ferdig, klikker du på det for å aktivere. Hold deretter **ENTER**tasten inne og klikk på knappen *cutaway* .

Det første du nå vil se, er at kartbildet bak det grønne forsvinner. Det grønne rektangelet blir værende, men du kan ta det stiplede omrisset og flytte det til siden, eller alternativt slette det (klikk **Delete** på tastaturet).

- L. Du har nå fjernet alt som var i kartbildet under der det grønne rektangelet var plassert.
- M. Du kan nå lage nye rektangler, eller avansere og lage en større "U"-flate som dekker resten av kartet du ikke vil ha med. Gjenta K til du sitter igjen med et passende utsnitt.
- N. Når du er ferdig med å klippe bort unødige områder av kartet, velg File > Sove os... og lagre kartet som noe annet enn det opprinnelige kartnavnet.
- **O.** Nå skal vi få bruk for rammefila som vi nevnte innledningsvis.
- P. Klikk på File > Ope∩ og let opp rammefila (Ramme.omap).
- **Q.** Når fila åpner seg, ser du en grå brakgrunn og en masse symboler ute til høyre.

U. Hold **Alt**-tasten på tastaturet inne og trykk deretter på **Tab**-tasten (mens du fortsatt holder **Alt**-tasten inne). Da får du opp en oversikt over alle applikasjonene du har åpne. Du vil nå se rammefila og kartfila i Purple Pen som selvstendige applikasjoner. For hvert trykk på Tab vil du "hoppe" til neste appikasjon.

Husk å holde Alt-tasten inne hele tiden.

- V. Når du kommer til kartfila, kan du slippe begge taster.
- W. HØYREKLIKK et sted på det hvite feltet under alle symbolene ute til høyre. Velg
 Postø i hurtigmenyen som dukker opp.
 Nå får du limt inn alle symbolene du plukket fra rammefila.
 Hvis du synes du vil ha med fler, kan du bare gå til bake (Alt + Tab) og plukke flere.
- X. Nå kan du velge f.eks en A4-ramme og legge denne rundt kartbildet som står igjen. Deretter kan du hente nordpil, logo og tekst og dandere.

Hvis nordpilene eller noen av logoene du lemper over viser seg å være for store, kan du HØYREKLIKKE på dem og velge **Scole**.

NB! En slik skalering må du aldri gjøre med kartsymbolene

